

PÉNZÜGYI JOGGYAKORLAT

A társulati adó alól mentes látszólagos nyereség a beszerzési árnak, az új értékelésű megnyitó mérlegben felvett értéknek, az eladási árnak és az adómentesen leirt vagy tartalékolt összegeknek aranykoronára történt átszámításával állapítandó meg. (Közig. Biróság 10.419/1928. sz.) Panaszos a gözmalom 113.013 P 84 fillér eladási ára és annak 96.000 P leltári becsértéke között mutatkozó 17.013 P 84 f-nek az adóköteles nyereségből levonását azon az alapon kéri, hogy a malmot 1916 november havában 105.000 K-ért — Pengő értékben 121.646 P-ért — vásárolta, tehát a mérlegben mutatkozó nyereség csak látszólagos. A bíróság a kérelmet nem találta teljesíthetőnek, mert a nyereség effektív. Látszólagos a nyereség akkor, ha az értékesített vagyontárgy beszerzési ára magasabb az eladási árnál és a mérlegszerű nyereség oly módon állt elő, hogy az 1925. évi 7.000/P. M. számú pénzügyminiszteri rendelet 1. §-a alapján készített megnyitó mérlegben az értékesített vagyontárgy a beszerzési árnál alacsonyabb összegre volt értékelve. Természetes azonban, a különbözetek kiszámításánál a különböző időpontban keletkezett értékeket egy időpontra átszámítva kell egymással összehasonlítani, mert csak egynemű értékeket lehet egymásból kivonni. Ezért rendelkezik az 1927. évi 400/P. M. számú H. Ö. 43. §-ának (2) bekezdéséhez fűzött utasítás (7) bekezdése oly módon, hogy a különbözetet a beszerzési árnak, a leirt vagy tartalékolt összegeknek, valamint a megnyitó mérlegbeli értéknek aranykoronára való pontos átszámításával kell megállapítani. Panaszos is azon az alapon állítja, hogy látszólagos nyereség van, hogy a vételárat pengőértékre számítja át és a megnyitó mérleg pengő értékével hasonlítja össze, — tehát egynemű értékeket állít egymással szemben, azonban téves a számítás ott, amikor az 1916 november havában 105.000 K-t tevő vételárat 121.464 P-re értékeli, mintha a 105.000 K aranykorona lett volna, holott egy aranykorona havi átlagos értéke az 1924. évi 5800/P. M. számú pénzügyminiszteri rendelethez mellékelt táblázat szerint 1916 július havában 1.5 papirkorona volt, vagyis a 105.000 K vételár aranykorona értékben 70.000 K-nak felelt meg. Az eladási ár 113.013 P, vagyis 97.410 aranykorona volt, vagyis a tényleges nyereség 27.410 aranykorona a mérlegszerű 14.561 aranykorona nyereséggel szemben, — tehát az értékelés folytán keletkezett látszólagos nyereség nincsen.

Csak a tényleg értékesített vagyontárgyknál elért látszólagos nyereség mentes az adó alól. (Közig. Biróság 6915/1928. sz.) Panaszos azt kifogásolja, hogy a tárcájában levő

értékpapírok értékelésénél könyvelési művelettel elért vagyonszaporulatot megadóztatták. A bíróság ezt a kifogást alaptalannak találta. Az 1927. évi 400/P. M. számú H. Ö. 13. §-ának 14. pontja azokat a határokat állapítja meg, amelyekben alól a vállalat tárcájában levő értékeket társulati adó szempontjából nem értékelheti. A vállalatnak természetesen joga van ezeknél magasabb értékeket is kimutatni, azonban törvényes rendelkezés hiányában nem igényelheti azt, hogy az ilymódon elért nyereség az adóalapból levonásba hozassék. Panaszos vállalat azon az alapon igényli a megnyitó mérleggel szemben a tárcájában levő részvényeknél mutatkozó vagyonszaporulat levonását, hogy a részvények beszerzési ára a zárómérlegben feltüntetett értéknél magasabb volt, tehát a kimutatott vagyonszaporulat, illetőleg nyereség csak látszólagos és a felhívott H. Ö. 43. §-ának (2) bekezdése szerint a megnyitó mérlegben kitüntetett értéknél magasabb áron értékesített vagyontárgyaknál mutatkozó nyereséget nem szabad adó alá vonni akkor, ha a beszerzési árra való tekintettel a nyereség csak látszólagos. A panaszos igényét a bíróság jogosnak nem ismerhette el, mert a 43. §. (2) bekezdése a látszólagos nyereség figyelembevételét, illetőleg levonását abban az esetben engedi meg, amelyben az kétséget kizáróan megállapítható, akkor — amidőn a vállalat a vagyontárgyat értékesítette, amidőn az eladás folytán a végleges leszámolás meg-ejthető és nem pusztán könyvelési művelettől függ az, hogy a vállalatnak nyeresége van-e vagy sem. Nem lehet az adóalapot pusztán könyvelési művelettől függővé tenni és ezért állította fel a H. Ö. 13. §. (2) bekezdése, hogy az értékesítés által elért látszólagos nyereséget kívánja adómentesíteni, de nem addig, míg annak mérve a vállalat tetszésétől függ, hanem akkor, amidőn az értékesítés alkalmával elbírálnak, hogy az értékesítés folytán elért nyereségnek mely nagy része látszólagos és mely nagy része tényleges nyereség.

A gazdasági alkalmazottak osztályba sorozásánál kizárólag az évi szerződmény (gabonajárandóság) vehető figyelembe még akkor is, ha az egyéb járandóság szintén gabonában kerül kiadásra. (Közig. Bíróság 15.810/1926. sz.) Az 1925. évi 300. számú P. M. rendelet és annak Utasítása értelmében a gazdasági alkalmazottak osztályba sorolása „kizárólag az évi szegődmény, gabonajárandóság (konvenció) alapján történik“. Világosan így rendeli ezt az idézett rendelet 36. §-ának VI pontja, illetőleg annak a (60) bekezdése, amely azt is körülírja, hogy „szegődmény (konvenció) alatt a bérlevélben kikötött gabonajárandóságot, u. m. buza, rozs, kétszeres, árpa, zab járandóságnak együttes mennyiségét kell érteni“. Nem számítható tehát ide az egyéb járandóság még akkor sem, ha a kikötött tejjárandóságot, vagy készpénz-